

เหมืองแร่พลวงในประเทศไทย

การสำรวจหาแหล่งแร่พลวงเพื่อเปิดการทำเหมืองในประเทศไทยได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2482 (1939) ครั้งแรกพบที่ภาคเหนือที่บ้านผาคัน ตำบลบ้านป็น อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และได้เปิดการทำเหมืองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 แต่ทำ ๆ หยุด ๆ เรื่อยมา ไม่มีหลักฐานว่าแร่ที่ผลิตได้มีปริมาณเท่าใด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2486 (1943) เป็นต้นมา มีการเปิดเหมืองหลายแห่งในจังหวัดแพร่ ลำปาง และเชียงใหม่ ระหว่างปี 2489 ถึง 2503 (1946 - 1960) เหมืองแร่พลวงที่บ้านผาคัน ตำบลบ้านป็น อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เริ่มเปิดเป็นลำดับเป็นต้น ขณะเดียวกันเหมืองแร่พลวงที่บ้านห้วยในเขาคำลบ้านสอง อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เปิดขึ้นเป็นเหมืองขนาดใหญ่โต และมีการตั้งโรงถลุงพลวงด้วย โดยผลิตแร่พลวงบริสุทธิ์ออกจำหน่ายตามมาตรฐานสากล

ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 (1969) ผลจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์พบว่าสารประกอบของพลวงบางอย่างเมื่อผสมในสารประเภทพลาสติกแล้ว พลาสติกนั้นจะมีคุณสมบัติในการทนความร้อนและทนไฟ จึงเกิดการใช้พลวงอย่างกว้างขวางขึ้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราคาแร่พลวงดิบตัวสูงขึ้น ราคาซื้อขายแร่พลวงชนิดไฟต์ (60% Sb) ในประเทศดิบตัวสูงขึ้นถึงราคาตันละ 30,000 - 32,000 บาท (2513) และราคาโลหะพลวงในประเทศสูงขึ้นถึงตันละเกือบ 200,000 บาท ทำให้มีเหมืองแร่พลวงเกิดขึ้นอีกหลายแห่งโดยเฉพาะเหมืองแร่พลวงที่บ้านผาคัน ตำบลวังจันทน์ อำเภอวังจันทน์ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นเหมืองขนาดใหญ่ ได้เริ่มเปิดดำเนินการในปี 2512 เป็นต้นมา

ราคาแร่พลวงได้ทรงตัวอยู่ระหว่าง 10,000 ถึง 20,000 บาทต่อตัน ตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา เหมืองแร่พลวงใหม่ก็เริ่มเปิดขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศไทย

ปัจจุบันเหมืองแร่พลวงบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญรองลงมาได้แก่บริเวณจังหวัดลำปาง และแพร่ เหมืองแร่ที่กำลังดำเนินการอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ขณะนี้ถึงเดือนพฤศจิกายน 2517 แสดงไว้ในตารางที่ 4